

מי שעובד במשך שנים במחיצת אמן, חייב ללמוד ממנו משהו. בסופו של דבר, נמי שלומד משהו זמן ארוך כליכך, חש בשלב מסוים בצורך להראות מה למד. זה מה שקרה לשלושה מן השותפים הרומנטיים של אינגמר ברגמן: הן שחקנים אינגריד טולין וארלנד יופסון, והצלם סוון ניקויסט. התוצאה: סרט בשם "לחוד" — לחוד, וכוונתו לא רק לתוכן הרימוזי של הבר, אלא גם לשיטת הפעולה בין השלושה. במקום לבחור אחד שהיה ממונה על העבודה, הם החליטו להיות שווים ורשומים שלושם ככמאי הרימוזי.

כשהביאו השלושה את הסרט לפסטיבל קאן, מייד התנפלו עליו גם אנשי יבוע הביקורת וגם אנשי איגוד הבמאים. שיפוטו הפצו מאד ביקרו. בסופו של עניין הוצג הסרט בשתי המיסגרות גם יחד — הפעם הראשונה בתולדות פסטיבל קאן שסרט זוכה בכבוד שכוזה, ומה הפעולה? למרות ש"ברגמן אינו מופיע בכותרות הסרט הזה, גיבורו מורגשת היטב וייתכן שלא היה מתבייש כלל למנות גם את "ביחד" — לחוד" בין סרטיו. ככל הנוגע לתוכן, הוא היה משתלב ביצירותיו של במאי תותי בר ללא כל קושי.

שני גיבורי הסרט (בגילומם של יופסון וטולין) הם דודנים רחוקים, בני אותה משפחה. הנציגים של שני סוגי חרדות הרימאיים במידה שווה, אם כי מקצות הפוריום, על חברת השפע הבורגנית של שבידיה. ומה שמאיים על שבידיה כיום הוא מה שיאיים על חברות שפע אחרות בעוד כמה שנים, כאשר יגיעו למצב הכלכלי הנפשי של שבידיה.

החופש כמעמסה. בקצה האחד ניצב בת אילוה, ציירת נהנת בכל המובנים מן החופש המוחלט של החברה השבדית (מבחינה זו היא מזכירה במקצת את גיבורי

ארלנד יופסון ואינגריד טולין ב"ביחד" — לחוד.
"אני כחה להשתעבד"

טולין בתפקיד איזוה
האשה המשוחררת

גונצ'ארו (הסמל העילאי של האפאתיה המושלמת).

הניסיון של שניים אלה ליצור קשר ביניהם, שאינו עולה יפה, הוא הזדמנות עבור שלישיית ירשי ברגמן להצביע על התופעות הדומות שמהן סובלים אנשים שונים כליכך כמו אילוה ודן: היא אשת חברה משוחררת, הוא מתבודד ביישן.

"חופש מוחלט הוא כמו כובן אוטופיה", טוען יופסון, שכתב את התסריט בעצמו, בין צילום אחד לשני בסרט של ליליאנה קאוואני (שוער הלילה) מעבר לטוב ולרע, שבו הוא מגלם את פרידריך ניצשה. אבל השאיפה לחופש מוחלט יוצר מחיצות הרסוגרות את האדם בכלא מבודד. האינדיווי

דן פנים אל פנים). החופש מעיק עליה: "אני יכולה לבחור במי שאני רוצה, אני יכולה לעשות מה שאני רוצה" — וחופש זה הוא מעמסה כבדה ממש. אני כמהה להשתעבד לחופש של משהו אחר, היא אומרת בסרט.

בקצה השני ניצב דן, שילדות אומלה יצרה בו את החרדה מפני החברה הסובבת אותו, את החשש שכל קשר עם החברה הזאת עלול להסתיים בעלבון ובמכאוב חדש. מאחר שמצבו הכלכלי מרשה לו זאת הוא מסתגר בתוך ביתו, מפנק את עצמו בזלילה ממתיקים, מסרב ליצור מגע ריגושי כלשהו, וכמעט שאינו יורד מן המיטה, שם הוא קורא ללא-הרף את אוברמוב של

תי, הרי בעיקבות שני הגדולים צועד בובי קארדין, שגם הוא עורר התעניינות בפסטיבל כשהוא מופיע לצידן של גיין פונדה, פנלופ מילפורד, ג'ין וויט וברוס דרו בסרט השיבה הביתה של הבמאי האל אשבי. קארדין הקטן מגלם חייל שנפצע בוייטנאם ומאבד עצמו לדעת בבית חולים. במיטב המסורת הקארדינית, גם הוא פורט עליו בגיטארה.

העיקר: בובי קארדין יבוא לישראל בסוף החודש, כדי להשתתף בסרטו של סמואל פולר המספר על חטיבת נבחרת בחיל-הגנחתים האמריקאי ועל קורותיה במלחמת העולם השנייה, החל בהיווסדה וכלה בפלישה לגורמאנדי. מפקדו של בובי יהיה השחקן לי מרווין.

שחקן-מחין קית קארדין
הצלם בבית-בושת

בסרט נועד לתהילה ובסרטים רבים אחרים. באתרונו נעשה רציני עדי-כדיכך שביים בעצמו סרט חדש, והציגו לראשונה בשוק-הסרטים בפסטיבל קאן האחרון. שם הסרט: את ואני.

את עיקר ההתעניינות גרף דווקא בהופעה אישית מזהירה: בהמתינו לחדר שיחפנה עבורו ועבור אשתו החדשה במלון קרלסון. מרכז העצבים של הפסטיבל, נראה דיוויד כשהוא משמש שמרטיף לתינוקו בן הפחות מחודש השוכב בעריסת-קש. משהו מן הרימוזי בכל-זאת נישאר במשפחה: האב הרימוזי יושב על הריצפה, עם הכוכב הצעיר ביותר בפסטיבל.

אחר כך התחיל להתפרסם האה האמצעי קית קארדין, שגילה גם הוא כישרון הלחנה וביצוע בלתי-רגילים בנאשוויל של רוברט אלטמן. גם הוא הגיע לפסטיבל קאן ועורר התרגשות. הסיבה: תפקידו ברימוזי של לואי מאל, ילדונת חמודה, כי צלם צמוד לבית-בושת, המתאהב תחילה באם (סואן סארנדון) שהיא זונה ואחר-כך בבתה, ונזונת מלידה הנפטרת מבחור ליה במכירה פומבית בהיחזה בת 12 (הי לדה המחוננת היא ברוק שילדס). ואם עדיין לא הושלם התיצוג המישפח-

שחקן-נגן בובי קארדין
המתאבד אחרי וייטנאם

שחקן-במאי דיוויד קארדין
האב השמרטיף

דואליות הקיצוני הדוגל בחופש בכל מחיר מוביל לתוצאה הפסוכה, כי הדוגל בו חושש מהתקשרות עם הולות, פן תיווצר התחייבות שתגביל את החופש הפרטי שלו."

לא להתאכזב. וזה דומה להפליא לימצבו של מי שאינו נהנה משום חופש, כיוון שפחד לטעום ממנו. כאשר מציעים לו עולם של תחושות ורגשות עזים, הוא פשוט חושש להתנסות בחווייה. כדי שלא יתאכזב ממנה, החשש הוא הגרעין ש"עליו סובב כל עולמו. החשש מפני חברה שערכיה הבורגניים המכובדים מסתירים מאחרי חזית חלקלקה הרבה צביעות הריבה שיטנה, וכל מה שנאמר כלפי חוץ אינו משקף בהכרח מה שמתרחש פנימה. התוצאה: השניים מוצאים את עצמם מבודדים, מיואשים, מנסים להסתתר מפני חרדותיהם עליוני גודש — אצל הרימוזי אשה גודש של חופש הפרט והמין, אצל הגבר גודש של בדידות התבדלות מעל שאר בני-האדם.

קרן של תקווה. הראשונה המנסה לפרוץ את מעגל הקסמים היא אילוה, הרימתגרת על התגדותו הילדותית-יממעט של דן ומשכנעת אותו לצאת, בחברתה, לטיול ארוך. בטילול זה מתחילים השניים להשיר את קליפותיהם החיצוניות, ובצורה סימלית מופיעה היא, עוד בהתחלת הטיול, במערומיה בפניו (שלא-על-מנת לקיים יחסים). ואילו לקראת סוף הסרט מתעטל היא בפניה (שוב, לא כהקדמה לרימוזי יחסים). תוך כדי הדרך הם מעזים לעשות את מה שלא אורזו אומץ לעשות לפניכן: הם מתבוננים בעצמם, בעברם, בתיסכוליהם (וכאן, הרי ברגמן מתותי בר מצלמילים היטב). בסופו של דבר, אינם מצליחים למוטט לגמרי את החומה המקיפה כל אחד מהם. הם נשארים לחוד, למרות שהיו יחד. אבל אינו חושב שזה סרט פסימי, טוען יופסון. "עצם העובדה שהם עמדו על מצבם במשך המסע הזה (שמו